

Drugo spomlad takrat, ko se ni več hude zmerzline bati, naj se semensko korenje vsadi v zlo globoko prekopano, zrahlano in dobro pognojeno zemljo tako, da le serčno perje vèn molí.

Semenski koreni morajo stati en čevelj saksebi.

Plevél okoli njega je treba pridno pleti in poveršnja zemlja krog njega mora zmiraj rahla in čista biti. Kakor hitro se stebila prikažejo, se morajo privezati h količkom. Kadar začno semenski veršiči rujavkasti prihajati, se odrežejo, v snopičke zložé in na zračen kraj v senco obesijo, da se posušé in popolnoma dozoré.

Na to vižo si zamore vsak gospodar lahko pridelati semena, kolikor ga potrebuje, pa še za prodaj, ki ga bo lahko spečal, ker vsak kupuje semena raje tam, kjer se zanesti zamore, da bo pravo seme dobil, in da ne bo goljufan, kar se sicer večkrat primeri. Skušnje učé, da iz enega lota zraste 600 do 800 korenov; iz vsakega semenskega korena pa, če se je z njim prav ravnalo, se pridelaja naj manj 1 lot, pa tudi 2 lota semena.

Tako smo povedali vse, kar velika pratika česke gospodarske družbe po mnogih skušnjah razlaga in priporočuje. V občnem zboru omenjene družbe lanskega decembra se je tudi mnogo govorilo v hvalo vélikega korenja, ki je bilo zavolj obilnega pridelka, dobrega okusa in tudi zavolj tega hvaljeno, da živina tudi perje tega korenja rada je in ji dobro tekne. Gosp. Oppelt je v poterjenje tega povedal, da veliko korenje že ene leta seje in da dobro raste, čeravno je zemlja njegova prav težka. Kar pa okus tega korenja zadeva — je rekel — mora gotovo prav dober biti, ker mu od vsega njegovega pridelka še ni ne en koren na njivi ostal, da bi ga bil mogel pokusiti — vse to korenje mu je dosihmal še pokradeno bilo.

Ozir po svetu.

Razgovornost rusovska.

Noben od toliko vlastnost prostega Rusa nima tujec tolikrat priložnost čuditi se, kot njegovi veliki razgovornosti, in kdor po ruski razume, temu je ta razgovornost zares vir premnoge zabave. Res je, tudi Lah je razgovoren, tudi Francoz, — toda Rus v tem vse presega, in poslušati ruskega lovca, ko svoje gonjbe popisuje, ribčar ali čabana (ovčarja) govorečega o težavah in prigodkih svojega življenja, jemščika (voznika), ko se razgovarja s svojimi konji, svojim bičem, vajeti in konjsko opravo, skratka z vsim, kar ga koli živega ali neživega obdaja, — vse to ti predočuje prizor, ki ga boš zastonj kje drugod na zemlji iskal. V dokaz tega postavljam les nekoliko izgledov te ljubeznjive razgovornosti rusovske.

a) Berači.

Razgovornost rusovskega berača je vredna usmiljenja. Hvali se sicer francozki način žebranja, in miločutni Sterne pravi, da je kaj ljubeznjiv; ne vém pa vendar, ali rusovski berači za kom v spodobnosti in skromnosti zastajajo. Silnost beračev je povsod znana; pri rusovskih je pa ne najdeš. Večidel sedé tiho ob cesti, v roci deržeč kapico ali leseno posodico za tega, ki se jih hoče usmiliti, ter pozornost memoidočih zgolj z neprestanim petjem vzbujajo. Ako pa z besedami prosijo, tadaj je njih razgovornost manjša v popisovanji njih revščine in nadlog, kakor v obetanju božjega blagoslova. „Dajte vendar za Božjo voljo miloščine ubogemu slepcu, dajte mu zavoljo vsih svetnikov! Tukaj sedí ubožec, pojte sem, kdo more dati, kdo more potolažiti reveža siromaka, usmiliti se zavoljo Gospoda našega Kristusa, zavoljo miloserčnosti Mamice božje. Dajte kak darek, in prejeli boste za to miloščino zahvalo, blagoslov božji za sveto cerkev in za okrepljenje svoje duše!“ Hoti-

vost ali hlepenje, ki je drugod pri beračih nahajamo, je ruskim skor celó neznana, in nikoli se ne pripetí, da bi berač za kom tekél. Tudi se nikdar ne prigodí, da bi s prejetim darom ne bil zadovoljen. „Kolikor koli daste, ljubo mi je in mi more vzpomoči. Vi sami naj bolje veste, ali morete mnogo dati revežem, in meni ne pristaja milodara pretehtavati“.

Kakoršna prošnja, takošna je zahvala. „Blagoslovi vas Gospod Bog, očka! Daj vam Gospod Bog dolgo življenje in stanovitno zdravje na izveličanje vaše duše, na radost staršev, na srečo otrok in potažbe vaših prijateljev!“ In te razgovorne voščila izgovarjajo s toliko živostjo in tolikim ognjem, da se zdí, ko da bi po vsaki ceni blagoslov z nebés prizivali. Res! da kamnitega serca mora biti človek, kdor bi se ne usmiliti rusovskega berača.

b) Slaninar.

Slanina (špeh) je roba, ki jo Malirus bolj ljubi, ko medved méd. Kakor nektare žizce vedno le pri nekterih cveticah in germičih nahajamo, tako Malirus pri sladki tolšči vse težave trudnega dné pozablja. Dobiva pa slanino iz Ukrajne in Podolja. Stepa sama ne redí prešičev. Mali Rusi ne prekaajo slanine, kakor pri nas; samo solé jo in s česnjem mažejo, tudi s kumno jo posipljejo, in vse majhne in velike koščike slanine, ki jih morejo iz prešiča izrezati, v volovske želodce nabasujejo, z nitmi zašivajo in tako za zimo hranijo ali razpošiljajo. Ti želodci, napolnjeni s stvarmi, ki se maloruskemu gerlu toliko prilegajo, ležé ali celi ali narezani na slaninarjevi mizi, in verh njih še cela množica manjših in večjih koščikov slanine, po pol libre, po libri, ali po več liber, kakor jih je ravno treba za kosilce, južino ali za celo rodovino. Da moreš zapopasti, koliko ta narod slanino ljubi, moraš le slišati, kako prodajavec svojo robo hvali, kako jo kupovavci pretresajo.

„Hej, hej, mamka, kupite, kupite pri meni!“ kliče dolgobradi slaninar, „moja vaga je pravična in moja slanina sladka ko med!“

„E, tvoja slanina je nekaj žaltava“.

„Kaj žaltava! Saj je bela ko sneg, mamka, in sladka ko mandeljnovo jedro. Nate, le pokusite!“ S tim odreže malčico slanine, tanko kot popir, ter jo starici v usta vtakne. „Jelite, kak se prilega, draga moja?“

„Pa ni zadosti česnja na njej“ — pravi in ošlatuje drug košček. — „Volite té? O ta je naj žlahnejša od vsih! Zamorete si naj boljši „boršt“ (narodna rusovska jéd) iz nje skuhati; tudi na kruh si je lahko namažete“. S tim sopet odreže malčico, jo namaže na kruh in jo sam poruča s tolikim zadovoljem, ko da bi bil nebeško mano užil. To viditi starico še huje mika po nji, da mu nazadnje reče: „No, daj mi je librico“.

„Libro hočete domu nesti? E za Boga, to je pač premalo; veste kaj, dve librici si morate vendar le vzeti. Saj se ne bote zderžali, da bi se z eno iz torbice ne posladkali spotoma? Tako, tū ju imate. Naj vam dobro tekne! Na to serknite enmalo vodke (žganja), in pri svoji veri! porok sem vam, da ste bolje zajterkvali ko generalica. Tukaj imate še majhno „pribavko“ (prikladico), pa pridite sopet k meni, kader kaj potrebujete! Z Bogom, mamika!“
(Dalje sledí.)

Ozir v stare čase.

Naj huja zima preteklega stoletja.

Bila je perve mesce leta 1709. Mraz je na sv. treh kraljev dan naj višjo stopnjo dosegel in pa bil tak, da brez posebne sile si ni noben človek upal iz zakurjene hiše; po hišah celó je zmerznilo mnogo ljudi. Cerkve so bile prazne, ker za sv. mašo niso mogli ne vode ne vina ohraniti, tudi v kancelije, k sodnijam itd. ni noben človek šel. Vino v hramih je zmerznilo, živina je cepala v hlevih; mnogoverstna divja žival je zahajala v hiše, ker velik sneg je zapadel vse kraje. Tiči so cepali mertvi spod neba, ribe

so poginile v ribnjakih, ki so bili do dna zamerznjeni. Ozimna na polji in terta je šla pod zlo; mraz je prekrehnel mnogo sadnega in gojzdnega drevja; skale in pečine so se razpokale in letele navzdol. Mnogo let je preteklo, preden se je škoda te strašne zime poravnala; vinograde in oljnice so mogli iznova zasajati, in mnogo mnogo let so se vidili kruljevi ljudje, kakor po hudih vojskah, katerim so po zmerzlini persti na nogah itd. odpadli.

Slovanski popotnik.

* V zapisniku društva zagrebskega „za povestnico in starine jugoslavenske, ki je bila 24. p. m., smo posebno radostno čitali §. 41, v katerem načelnik društva gosp. Ivan Kukuljević naznanja, da je spomenik rajnega Stanka Vraza iz vlitega železa in za 383 fl. sr. iz Dunaja naročen nedavno v Zagreb došel in da se bo na grob Vrazov postavil, kakor hitro bojo neke zmotke napisa popravljene. (Nar. Nov.)

* V gledišu Jožefovega predmestja na Dunaji so preteklo nedeljo igrali v praznovanje cesaričnega poroda nalašč v ta namen od gosp. Vacl. Poka-Podebradskega opisano slavnostno igro „Austria“. (Slov. Nov.)

* Knjigarna Zupanova v Zagrebu prejema naročila na veliki krajobraz Hrvatske in Slavonije ujedno z vojniško krajino in enim delom uzkrajnih pokrajin, ki ga je izrisal g. M. Katzenschlaeger in ki pride na svetlo v mnogo listih, prvi list že ta mesec (cena 1. lista 1 fl. 30 kr., z bojami 1 fl. 40 kr.) „Neven“ pravi, da je „ovaj prvi točni i podpuni naših pokrajinah zemljevid“.

* Gosp. Jovan Hadžić pod imenom „Miloš Svetić“ iz prošle dobe v vsakem skoro razdelku knjižestva dobro znan, izdaja na poti naročila v Novem Sadu svoje od 20 let v različnih časnikih raztresene, sedaj v celost skupljene „Pjesne“. Predplačilna cena na 1. knjigo je 1 fl. sr., naročila terpe do konca t. m. (Nev.)

* V Pragi zbuja občno pozornost v česki besedi zloženi kip (statua) „Zaboj“ (vidi „Kraljodv. rokop.“) od mladega českega kiparja g. Kanila Böhm-a. (Lumir.)

* Z nakladom društva slovesnosti serbske v Beligradu je prišlo Ciceronovo delo „de officiis“ v serbski prestavi na svetlo.

* V zalogi knjigara Venedikta na Dunaji je nedavno prišel na svetlo tretji natis českega in nemškega slovnika gosp. J. N. Koečny-a. Oba dela za 2 fl. 48 kr. Pervokrat je bil ta slovník natisnjen leta 1845.

* „Praž. Nov.“ o ti priložnosti, ko naznanjajo, da nova igra Klicperova „Lazebnik Frydlansky“ je bila v Pragi 4. t. m. s posebnim dopadanjem sprejeta, pristavljajo še, da mnogo českih iger slavnega Klicpera je že prestavljenih v nemški jezik; njegov „Svetislav“ je prestavljen tudi v francozki jezik.

* V Lvovu je prišel na dan prvi del rusinske chrestomatije (ruskaja anthologia), obsegajoč različne pesmi itd. Drugi novejši spisi rusinski (maloruski) so „Molitvenik“ za mladost, „Otec Ihnatij“ povest, „Notajsky drak“, preklad iz češčine; dalje „lvovske noviny“ oznanjajo nov rusinsk časnik pod naslovom „Semejnaja biblioteka“, ki bo izhajal v zvezkih.

* Na vseučilišču v Tubinkah na Nemškem bo kakor v poprejšnih letih tako tudi letos učil dr. Moric Rapp česki jezik.

* „Živa“, časopis prirodnički, verlo napreduje. 3. list t. m. obsega spet izverstne naravoslovske razlage.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Gradca. Za vodja poglavne ljudske in spodnje realne šole v Gradcu je dosedanji učitelj spodoje realke gosp. Anton Bizjak izvoljen.

Iz Zagreba. Dosedanji začasni šolski svetovavec za gimnazije na Horvaškem in v Slavonii gosp. dr. A. Jarc je za pravega šolskega svetovavca poterjen.

Iz Terzaškega. Začasni šolski svetovavec gosp. V. Kořen je za pravega šolskega svetovavca ces. gimnazij na Terzaškem in Goriškem izvoljen.

Iz Novega mesta na Dolenskem 11. marca. S serčnim veseljem Vam morem povedati, da tudi na našem višjem gimnaziju se bode vprihodnje staro-slovenski jezik učil. Učili ga bojo iz Dunaja prišli gosp. prof. pater Ladislav Hrovat vsako sredo in saboto od 11—12 ure dopoldne, in sicer po slovnici Miklosičevi. Novomeščanski.

Iz Gorenskega. A. Št. Še pred desetimi leti je bilo veliko slišati od rokovnjačev. To so bili prava nadloga deželi, ki so po malem beračevali, po malem pa tudi kradli in s silo jemali. Marsikteri pošteni ženici, ki ni bila pri volji jim dati masla, špeha, jajc, plečeta ali mesenih klobas, ker družega niso brali, je priletela kaka gorka s šteklačo po gerbi. Imenitniših med rokovnjači je bilo dva najst, ki so pravico imeli, križem mavhe nositi; če bi se bil kak manjši prederznil, mavho na križem djati, so ga dobro opokali, in mu naberačeno blago vzeli. Pa nekdanji krajnski komisar gosp. Janez Pajk, sedanji poglavar loške okrajne, je temu počenjanju kmali v okom prišel; nekaj jih je spravil k vojakom, nekaj v jetnišnico in delavnišnico, drugi so pomerli ali se dela lotili. Poglavar vsih rokovnjačev je pa bil Gregor Hrastnar po domače Véliki Grog. Bil je visoke čedne postave, enmalo podolzege obraza, snegobelih dolzih las, in zmiraj po vojaško oblečen. Zdaj že do malega slep je prihuljeno hodil, in se na dolgo palico operal, da ga je bilo čudno gledati. Bil je razgovoren, dobrovoljin in serčen, ako je dovelj smerduhe pod kapo dobil. Drugo svoje življenje je sam tako-le popisal: „Moja mati so bili v kamniški fari doma, jez sem nezakonsk soldašk otrok, rojen leta 1761 v Ljubljani. Okoli dvajset let star pridem k vojakom, bil sem 8 let tambor pri grenadirjih, 12 let sem še kito nosil. Moji vikši so me sperevega radi imeli. Ko sem pa neki večer v Šiški predolgo ostal, sem jo napak zastavil; ko jo pa človek v mladosti napak zastavi, mu je rada zmiraj na poti. Taka se je godila tudi meni. Drugi dan sem bil kaznovan, in potem sem začel vojakom vhaajati, pa vendar nisem bil nikdar dolgo časa zapert; palic in šib sem pa brez števila dobil, toda vse je bilo zastonj. Dvakrat sem bil v batalii in sicer pri Veroni in Basani. Potem sem bil v vojski vjet in na Francozko peljan. Leta 1812 sem šel z Napoleonom nad Ruse, pa sem na Poljskem ostal. Vsega vkup sem cesarja 29 let služil.“ — Ljudje pripovedujejo, da je rokovnjaški poglavar Véliki Grog svoje podložne v Udnem borštu nad Kranjem pod neko krivo jelko poročval, rekoč:

„In nomine patre
Vzem' jo na kvatre.
Če goršo dobiš,
Pa to zapustiš!“

Šesti dan tega mesca je v 94. letu svoje starosti na Tersteniku umerl.

Iz Ljubljane. Včeraj opoldne je mestni župan gosp. dr. Burger v družbi mnogih odbornikov izročil gosp. deželnemu poglavarju krasno pisano in vezano pismo na presvitlega cesarja, v katerem je iskreno veselje razodeto, ki je navdajalo prebivavce ljublj. mesta ob veseli novici srečnega poroda presv. cesarice. — V nedeljo po véliki sv. maši so svitli knezoškof v stolni cerkvi novoizvoljenega prošta gosp. svetovavca deželnega poglavarstva dr. Simona Ladnig-a in pa novoizvoljenega korarja gosp. namestnika Jožefa Zupana slovesno učastili. — Našemu rojaku gosp. Francetu Potočniku, sedanjemu c. k. okrajnemu inženirju arvaškega komitata na Ogorskem, so presv. cesar za zasluge pri cestodelstvu zlati križ podelili.